

Közzétette: Szerkesztő 3.
2017. március 28. kedd, 17:44

Saša Janković köztársasági polgári jogvédő 2017. február 7-én lemondott tisztségéről, mivel jelöltette magát a 2017. április 2-ai szerbiai elnökválasztáson.[\[1\]](#) Így a 2016. évi jelentést 2017. március 15-én a helyettese, Miloš Janković terjesztette a szerbiai parlament elé.[\[2\]](#)

A nemzeti kisebbségi jogok területén a köztársasági jogvédő 2016-ban[\[3\]](#) 99 bejelentést kapott, amelyekben 104 jogsérelemre mutattak rá. Az összesen 35 eljárás közül 5 rövidített ellenőrzési eljárásban tett ajánlással fejeződött be. A többi esetben az jogvédő ellenőrzési eljárást folytatott, és 9 ajánlást tett, ezek közül 8 esetben eljártak, egy esetben pedig nem.

A köztársasági ombudsman szerint állami szinten a nemzeti kisebbségi jogok területén a következő hiányosságok tapasztalhatók:

1. A nemzeti kisebbségek jogainak érvényesítésére meghozott cselekvési tervben előirányzott tevékenységek nem valósulnak meg az előírt határidőkben;
2. Nem került elfogadásra a nemzeti kisebbségek jogainak és szabadságainak védelméről szóló törvény módosítása, habár az a cselekvési tervvel 2016. második negyedévére volt előirányozva;
3. A nemzeti kisebbségek nyelvének és írásának használata továbbra sem valósul meg törvényesen és szabályosan, a káderek elégtelen száma és szakképzetlensége, valamint pénzhiány miatt;
4. A romák társadalmi bekapcsolódása stratégiájának elfogadása után egy évvel nem került elfogadásra a végrehajtására vonatkozó cselekvési terv;
5. A roma kérdések koordinátorainak munkajogi kérdése továbbra sincs megoldva;
6. A Magyarországi, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium az illetékes szervek számára nem fejlesztette ki a megelőző és időbeli eljárási mechanizmusokat az iskolai szegregációnak, mint a nemzeti alapon történő megkülönböztetés formájának a megelőzésére;
7. A Magyarországi, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium nem hozott törvénynél alacsonyabb rendű aktust, amely részletesebben rendezné a kétnyelvű oktatásnak, mint a nemzeti kisebbségi oktatás egyik modelljének a megvalósítását;
8. A Magyarországi, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium nem hozott törvénynél alacsonyabb rendű aktust, amely rendezné a szerb, mint nem anyanyelv oktatásának új standardjait, amikor az oktatás nemzeti kisebbségi nyelven folyik.[\[4\]](#)

Az ombudsmani jelentés felhívja a figyelmet, hogy „a nemzeti kisebbségi cselekvési terv

alkalmazásának már az első évében jelentős késés mutatkozik a tervezett tevékenységeknek, különösen azoknak a megvalósításában, amelyeknek fejleszteniük kellene a törvényes keretet”[\[5\]](#) a nemzeti kisebbségi jogok érvényesítésére.

– A polgári jogvédő évek óta rámutat azokra a rendszerbeli problémákra, amelyek ellehetetlenítik a nemzeti kisebbségek nyelv- és íráshasználati jogának teljes élvezését. Ezek az okok elsősorban a káderek szakképzetlenségében és/vagy hiányában, valamint a pénztelenségben rejlenek; abban, hogy közigazgatási szervezetekben dolgozók nem fogják fel a jog anyanyelven való megvalósításának jelentőségét, valamint abban, hogy a nemzeti kisebbségek számára hiányoznak a jogaikról és azok megvalósításának módjáról szóló hozzáférhető információk – olvasható az ombudsman jelentésben.[\[6\]](#)

A jelentéssel felölelt időszakban befejeződött a helyi rádió- és TV-állomások magánosítása. Ezek között jelentős számban vannak olyanok is, amelyek tájékoztatási és más műsorokat sugároztak nemzeti kisebbségi nyelveken. Annak ellenére, hogy a médiatörvények számos védő rendelkezést tartalmaznak a magánosítás következményeinek enyhítésére, a tájékoztatásról és a médiáról szóló törvény pedig a nemzeti kisebbségi nyelveken való tájékoztatást közérdekként fogalmazza meg, amely három módon valósul meg,[\[7\]](#) már most ismeretesek azok a problémák és akadályok, amelyek nehezítik a nemzeti kisebbségi nyelveken történő tájékoztatás és a megfelelő, valamint hatékony nemzeti kisebbségi tájékoztatási rendszer megvalósítását, ami a polgároknak érdekükben áll, valamint összhangban van a Szerb Köztársaság szükségleteivel és lehetőségeivel. Emiatt a polgári jogvédő külön jelentést készített a nemzeti kisebbségi nyelveken való tájékoztatásról a privatizálás után, hogy idejekorán felhívja az illetékes állami szervek figyelmét a törvényhozási és intézményes intézkedések meghozatalának szükségességére a terület állapotának fejlesztése érdekében – közli a jogvédő.[\[8\]](#)

A jelentés utal arra is, hogy „két évvel a törvény elfogadása után[\[9\]](#) a Szerbiai Rádió és Televízió (RTS) nem biztosított új műsorokat a nemzeti kisebbségek nyelvén. Továbbra sem ismeretes, milyen módon lesz rendezve azoknak a médiáknak a fenntartása, amelyek alapítói a nemzeti tanácsok”.[\[10\]](#)

A nemzeti kisebbségi jogok területén a Köztársasági Polgári Jogvédő 2016-ban 99 tárggyal foglalkozott. Ezek közül 95 a polgárok panaszja volt, 4 esetben pedig a jogvédő saját kezdeményezésre járt el. Tavaly ezeknek a tárgyaknak a száma 16,8%-kal volt kevesebb, mint 2015-ben (amikor 119 tárgy ilyen tárgy volt), az összes tárgynak pedig mindössze az 1,58%-a volt.[\[11\]](#)

A 99 tárgy közül az ombudsman 61 ügyet fejezett be:[\[12\]](#)

Közzétette: Szerkesztő 3.
2017. március 28. kedd, 17:44

A panaszok eredménye	Szám	Százalék
Alapítványi panaszok	29	47,57%
Elvetett panaszok	23	37,71%
Tárgyak, amelyekben a rövidített eljárás során ajánlás készült	5	8,19%
A jogvédő közleményét adott ki	2	3,28%
A konkrét eljárás alapján hozott ajánlás	1	1,64%
A polgári jogvédő véleménye	1	1,64%
Összesen	61	100%

Közzétette: Szerkesztő 3.
2017. március 28. kedd, 17:44

A jogvédő a nemzeti kisebbségek külön jogai csorbulásának ezt a 86 esetét vette nyilvántartásba:[\[13\]](#)

A jogszélelem fajtája	Száma	Százalék
A román külön jogai	43	50%
A nemzeti alapon történő megkülönböztetés tilalma	17	19,77%
A nemzeti kisebbség nyelv- és írás használati joga	10	11,63%
A közügyekben való egyenrangú részvétel	6	6,98%
Az anyanyelven való oktatás	4	4,65%
„Jogil		

Közzétette: Szerkesztő 3.
2017. március 28. kedd, 17:44

ag nem l átható személy” panasz	1	1,16%
Anyanyelvi tájékoztatás	1	1,16%
A személynek közokiratba való beírásának joga	1	1,16%
A nemzeti tanács közvetlen választásának joga	1	1,16%
Egyéni nemzeti kisebbségi jog	1	1,16%
Anyanyelvi tanácsot alkalmatlansági jog	1	1,16%
Összesen	86	100%

A nemzeti kisebbségi jogok területén a legtöbb panasz a helyi önkormányzatok (28,21%), a minisztériumok, valamint az intézmények és egyéb közszolgálatok (17,95-19,95%), köztársasági és más szervek (11,97-11,97%) munkájával kapcsolatban érkezett. A többi panasz a köztársasági ügynökségek, igazgatóságok, alapok és az igazságügyi szervek (3,42-3,42%), a legmagasabb köztársasági szervek (1,71) és a nemzeti tanácsok (0,85%) munkájára

Közzétette: Szerkesztő 3.
2017. március 28. kedd, 17:44

vonatkozott.[\[14\]](#)

Az adatok és a gyakorlat alapján arra a megállapításra lehet jutni, hogy a polgári jogvédőknek Szerbia jogrendjében többnyire a kirakatszerv szerep jutott.

A legnagyobb probléma az ombudsman-jelentésekkel kapcsolatban talán mégiscsak az, hogy a két képviselőház általában csak tudomásul veszi/elfogadja, de nem nyit róluk érdemi vitát, és intézkedéseket sem fogantatosít a felmerült problémák megoldása/rendezése érdekében. A szerb parlament például a köztársasági ombudsman 2014. és 2015. évi jelentését még csak napirendre sem tette.[\[15\]](#)

A 2016. évben a köztársasági (89 foglalkoztatott!)[\[16\]](#) 154.621.240,66 dinárjába került az adófizetőknek.[\[17\]](#)

A köztársasági jogvédő tavalyi jelentése 375, a 2015. évi pedig 336 oldal terjedelmű,[\[18\]](#) aminek az anyagi vonzatairól is el kellene gondolkozni. Jelentései cirill és latin betűvel is olvashatók, és több nyelven – időkét magyarul is – íródtak.[\[19\]](#)

A költségeket is figyelembe véve, minél több módosítani kellene a polgári jogvédők illetékességi körét, ami magába foglalja az ajánlások alkalmazásának a kötelezővé tételét, és a szankcionálást is. Ehhez azonban politikai akaratra is szükség lenne.

Újvidék, 2017. március 28.

BOZÓKI Antal

{module [160]}